

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLV (39)

Štev. (No.) 5

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

30. januarja 1986

Piknik v Škofji Loki

Dr. Peter Urbanc, tajnik Slovenskega narodnega odbora, je v imenu tega odbora poslal zunanjemu ministru kanadske vlade v Ottavi naslednje pismo:

Iz „Rodne grude“, jugoslovanske revije za emigrante, iz meseca oktobra 1985, sem povzel informacijo, da je bil zastopnik našega kanadskega poslaništva v Beogradu navzoč na slavlju v Škofji Loki, v Sloveniji. To slavje, ki se vrši vedno v začetku julija (letos 6. julija), obstoja iz piknika, ki ga pripravijo za slovenske emigrante, ki so na obi-

PISMO OD DOMA

Ljubljana, 15. 12. 85

Res, mladina se nekako prebujala in to brez kakšnega zunanjskega vplivanja. Imaš prav, tudi ne zgolj zaradi južnjakov.

Da postane nacionalist, je dovolj, da bereš uradno gradivo, celo časopise — in da razmišljaš.

Manjši problem — vendar problem vseeno — so južni brati. Uradno jih je dobrih 10% prebivalstva v Sloveniji. Preje več kot manj. Trenutni trend je nekoliko upočasnjen naraščanje. V Ljubljani jih je skupaj z njih družinskimi člani 35.000, lahko več. V Sloveniji jih je enostavno preveč; toliko jih ni potrebno našemu gospodarstvu. Pri naših perspektivah in planih o modernizaciji in avtomatizaciji v gospodarstvu in pri uveljavljanju usmerjenem izobraževanju to je izobraževanju za konkretna dela, bi že pred leti moral biti njihov dotok sem mnogo manjši kot je sicer. Ad modernizacije: predpostavljala šolan kader, tega pa je pri nas že dovolj. Ad usmerjene šole, proti katerim je tolikšna gonja naših mandarinov znanosti — tu pa gre za to, da bi dobili kader, ki bi takoj po strokovni šoli lahko nekaj delal. Pozitivne posledice: da bi dobili slovenske kovinarje, natakarije, čistilce, vzdrževalce... Res, to širjenje srbščine pri nas vzbuja veliko nejevoljo. Ljubo Sirc se naj malo preseli sem, pa bo videl. Sem namreč prihaja že tudi srbohrvaška humanistična inteligenca, pravniki, upravni uradniki. Kader torej, ki ga je tu dovolj. Ko bi naše kadrovske službe imele bolj pokončne hrbtnice, z možgani bolj napolnjene glave in predvsem z nacionalno zavestjo bolj prepričane misli! Vse to seveda velja tudi nasploh za naše odgovorne. Mislim pa, da je važnejši razlog za povečano narodno čutenje sam položaj Slovenije, kjer si zadel, ko si zapisal „molznica“. Tako je, to velja zmerom bolj, postaja tako očitno, da se že osnovnošolcem odpirajo oči. Preveč je gospodarske obveznosti, to je veliko bolj nevarno tudi zato, ker je pogosto manj opazno, zakrito je za splošnim „stabilizacija“, „gospodarske težave“ itd. In to postaja povprečnemu Slovencu čisto verjetno in opravičljivo za naš (slovenski) vse težji gnotni položaj. Pri raznarodovalnih poskusih s pomočjo šolstva in kulture (npr. „skupna jedra“) je stvar čisto jasna in se ne da kaj zakrivati. Zato tako enoten odpor. Na gospodarskem področju pa stvari niso takoj jasne oz. sploh niso. Bomo videli kakšnega hudiča bo prineslo t. im. obvezno združevanje republiških akumulacij za zvezne projekte. To, da bo skleda prazna ob že siceršnjih datjavah za federacijo, nerazvite itd. Politokracija skuša to opravičevati sedaj, da so to tudi naši, slovenski interesi. So potemtakem tudi naši, slovenski interesi, da (prav zato) ni denarja za našo kulturo, šolstvo, infrastrukturo, da o posodabljanju gospodarstva ne govorimo?

Ob tem pa nas na jugu, zlasti v Srbiji strašno sovražijo. Sovražijo

sku v domovini. Datum tega piknika vedno sovпада z „dnevom borca“, kar komunistična propaganda kar najbolj močno poudarja. Najhujša okoliščina tega piknika, kjer se tudi pleše, pa je, da se vrši točno na istem mestu, na gradu in okoli njega, kjer je v drugi svetovni vojni nečloveško deloval nemški Gestapo z ječami, mučenjem in streljanjem jetnikov. Prav na tem prostoru pa so se ponovila ta strašna dejanja zopet v maju in juniju leta 1945. Komunistična policija je uporabljala ta kraj v prav iste namene, kakor nacisti, samo da je število žrtev desetkrat večje.

Če je gornja informacija o kanadski prisotnosti pri tem slavlju resnična, Vam bom hvaležen, ako morete ukreniti, da v prihodnje kanadski diplomatski zastopniki ne bodo prisotni na tem pikniku. Tudi vsi demokratični Slovenci Vam bodo hvaležni za ta zadevni ukrep.

S spoštovanjem

dr. Peter Urbanc
tajnik
Slovenskega narodnega odbora

Saj je šlo zares za obračun pa tudi za obračunavanja.

Predsedniku Francu Šetincu je treba priznati, da je diplomatsko pa tudi problemsko načel nekaj v tem času najbolj težkih bremen, ki tlačijo Slovence v Jugoslaviji.

24. decembra 1985 je imela Socialistična zveza delovnega ljudstva tako imenovano letno programsko volilno konferenco.

Potem, ko je Šetine do pred kakšnim letom veljal za „Slovenca“ znotraj Jugoslavije (saj si je upal javno povedati, kdo koga vzdržuje v jugoslovanski federaciji in kdo drži pokonec razmajani „model“ samoupravljanja, in ko je pred približno enim letom izgubil veliko svojega ugleda s tem, ko je pomagal zatreti demokratizacijske tokove v Mladinski organizaciji in se s tem postavil na linijo Popit - Dolanc - Kraigher), pa je na omenjeni seji, 24. decembra, spet kritično spregovoril o slovenskem „davku“ jugoslovanski skupnosti. Za Slovence po svetu bo mogoče zanimivo, da je glavna težava Slovencev v Jugoslaviji v odnosih z drugimi republikami v federaciji. Slovence teži povsem zgrešeni sistem „socialističnega samoupravljanja“ in „sožitja v rev-

Obračun v SZDL

ščini“ z drugimi narodi v Jugoslaviji.

Programsko volilna konferenca Socialistične zveze je pokazala, da demokratičnih volitev tudi prihodnje pomlad ne bo, saj so že določili kandidate za nekatere funkcije — po enega kandidata, seveda. Predsednik slovenske vlade bo na primer Dušan Šinigoj, ki je bil to že zadnji dve leti; predsednik CK Zveze komunistov Slovenije pa Milan Kučan, ki je bil zadnja štiri leta član Predsedstva CK ZK Jugoslavije in se je torej dovolj „beograjsko orientiral“. Pavliha, humoristični in satirični list iz Ljubljane, je ob tem zapisal: „Volitve bodo demokratične, lahko se odločite za jajce ali pa za jajce.“ Na videz smešno. Reč pa ni smešna, marveč zelo žalostna. Eden od razpravljalcev na programski seji je dejal, da je nekdo, ki je bil v neki slovenski občini povabljen na sejo Socialistične zveze, prišel v zgradbo, kjer se je v eni od dvoran odvijala predstava najnižje umetniške ravni „Seksplozija“, ki jo neko beograjsko gledališče te dni prikazuje po slovenskih krajih in v kateri gre v glavnem za slečene prizore in slaboumne skeče; v drugi dvorani pa je bila istočasno seja Socialistične zveze. Možakar, ki je prišel na sejo, pride najprej pred dvorano Seksplozije, in ko vidi toliko ljudi, pravi: „To pa gotovo ni Socialistična zveza“ in se odpravi proti drugi dvorani, kjer pa je bilo le nekaj ljudi... V sklepnem govoru je Šetine tega razpravljalca sicer pokaral, da je morebiti tudi sam odgovoren, da je v njegovi občini tako klavno stanje v Socialistični zvezi.

Nasploh je na seji, ki ji je imel čast prisostvovati tudi avtor tega zapisa, prišlo do izraza življenja na eni strani in uradne politike na drugi strani. Že jezik poročil s seje ni jezik, ki bi ga govorilo ljudstvo. In kaj je s tem ljudstvom? Kako naj bo zadovoljno z ruskim sistemom volitev, ki bodo spomladi 1986! Marsikateri politik se resno

sprašuje: bodo ljudje sploh šli na volitve?

Programska konferenca je tudi pokazala, da nekateri slovenski ministri in drugi vodilni politiki pripravljajo ljudstvo na to, da bo do 1986. letu plače realno zelo padle, ker bo pač treba nekaj našega dela podariti drugim jugoslovanskim narodom, ki sicer niso delali, morali pa bodo vseeno imeti kolikor toliko spodobne plače.

Z eno besedo: ta trenutek gre za odkrit razkorak med „ljudskimi množicami“ in političnimi voditelji. K „ljudskim množicam“ smemo šteti tudi nekatere nerežimske častnike, kot so: študentska „Tribuna“, „Mladina“, „Pavliha“ in „Nova revija“ pa „Radio Student“. Na drugi strani pa so RTV in vsi drugi časopisi in časniki, ki so vsi trobente političnega vodstva.

Udeleženci programske seje Socialistične zveze so seveda v stiku z „ljudskimi množicami“ in vedo za življenje. Zato je prihajalo do razkoraka med Šetincem in drugimi politiki na eni strani ter tistimi udeleženci, ki so predstavljali ljudstvo. Nekdo od teh udeležencev je ugovarjal ministru za delo (ki je zagovarjal znižanje plač v prihodnjem letu), češ da s tem naš delavec ponižan, ker bo vedel, da dela za nekoga iz druge republike. Minister je užaljeno odgovoril, da smo pač vsi odgovorni za vso Jugoslavijo.

Vročje razprave na seji ni mogel pomiriti niti spravljiv Šetinčev govor ob koncu seje, kjer je tudi dejal: ne kregajmo se z drugimi republikami; to, da Slovenija ustvarja 25 odstotkov jugoslovanskega izvoza na Zahod, je najboljši odgovor vsem, ki nas napadajo. — Lepo, ampak ljudstvo je le zvedelo, da so eno njegove upravljene zahteve, drugo pa dogmatizem politikov, ki tem zahtevam nočejo prisluhniti.

Obračun „ljudskih množic“ s svojimi političnimi veljaki je zato bila seja na predbožični dan v Ljubljani.

Obupani Dedek Mraz

Ganljivo je bilo pred novim letom opazovati, kako se v Jugoslaviji trudimo z dedkom Mrazom. Ubogi stari dedek pa je že čisto obupal nad takšnimi prizadevanji, saj ni videti, da bi kaj pretirano skrbel za upravičenost svojega obstoja.

Dedek Mraz bi končno rad umrl. Mirne smrti pa mu v Jugoslaviji ne privoščimo in ne privoščimo. Ljubljanski radio, na primer, se je v dneh pred novim letom nekajkrat tako osmešil, da še sam ne more verjeti tega. 24. decembra je bila okoli 18. ure oddaja Sotočje, ki je namenjena Slovincem v zamejstvu. Voditelj oddaje je napovedal poročilo dopisnika iz Porabja na Madžarskem (Madžarska naj bi bila „zakleta kolonija“ samega sovjetskega boljševizma), ki da bo govoril o praznovanju „dedka Mraza“ med Porabskimi Slovenci na Madžarskem. Pa glej smolo: dopisnik iz Porabja je govoril izključno o Miklavžu; o tem, kako pripravijo obdaritve otrok in priveditve za Miklavža, o dedku Mrazu pa niti besedice.

Kot da to ne bi ljubljanskega Radia izučilo, je le nekaj dni za tem v večernem radijskem dnevniku prav tako voditelj napovedal poročilo newyorškega dopisnika o pripravah na praznovanje novega leta. In tudi tokrat se voditelj in poročevalec nista razumela. Iz New Yorka smo namreč lahko slišali vest kako so v Ameriki izvedli anketo o tem, kaj otroci pričakujejo od „božička“.

Zadnjo soboto v letu pa je v oddaji za Slovence po svetu, dopisnica iz Clevelanda govorila o pripravah na božično praznovanje. Oglasila se je neposredno v program in voditeljica programa se je iz Ljubljane pogovarjala z njo po telefonu v Cleveland. Bolj ko se je voditeljica trudila, da bi spravila pogovor na priprave v zvezi z novim letom, bolj zavzeto je poročevalka iz Clevelanda govorila o predbožičnih pripravah.

Smola pač. Pa se ni smola držala le ljubljanskega Radia. V vrsticah in šolah prirejajo priveditve ob novem letu in „obiske dedka Mraza“. Zgodilo se je v nekem ljubljanskem

otročkem vrtnu, da je dekletce vprašalo dedka Mraza, če je kje srečal Miklavža, ker da je njej že Miklavž prinesel veliko darilo. Vzgojiteljica je hitro planila k dekletcu, češ: ne govori tako! In drugo dekletce je potem pokaralo prvo, da saj v Miklavža ja nihče več ne verjame...

Kakorkoli se trudimo; ne uspe in ne uspe nam dokončno udomačiti tega „mongolskega“ dedka Mraza. Če sklepamo po tem, da so bila novoletna darila v Jugoslaviji letos precej revna, je videti kakor bi dedek Mraz dokončno obupal nad nami.

Morebiti pa se tudi pripravljajo na „spravo“ z Miklavžem? Saj potem bi bila tudi darila bogatejša...

Hotimir

Mogoče ne veste, da...

- da je Izidor Cankar v svojih Spominih, ki so pravkar izšli, med drugim zapisal tudi, da mu je Tito med vojno v razgovoru trdno zagotovil, da v Jugoslaviji ne bo uvajal komunizma...
- da je 16. novembra tega leta v Stettenu v Nemčiji škof Vekoslav Grmič ob proslavi dneva republike, ki so jo priredili jugoslovanski zdomci, prisostvoval sprejemu mladih v pionirsko organizacijo in spregovoril o zasedanju Avnoja...
- da je v anketi, ki so jo naredili v Dalmaciji med mladimi o vprašanju, katere ljudi imajo za najpomembnejše, osvojila prvo mesto Mati Terezija iz Kalkute, drugo pa Janez Pavel II. ...
- da so v Kranju zaradi prenizkih plač za dve uri stavkali profesorji na gimnaziji in da so jih dijaki navdušen podprli...
- da slovenski kulturni proračun ne dosega niti vsote, ki jo SR Slovenija tedensko odvaja v federacijo za „nerazvite“ in zvezni aparat...
- da predvaja ljubljanska televizija na prvem programu 22, na drugem pa 91 odstotkov oddaj v jezikih drugih jugoslovanskih republik, medtem ko televizijski studiji v drugih jugoslovanskih republikah predvaja manj kot en odstotek oddaj v slovenskem jeziku.

L. K.

iz MLADIKE, št. 10 - 1985

Festival slovenske folklore

V drugi polovici lanskega leta je bil v Clevelandu festival slovenske folklorne inštitut v Ameriki. Sodelovalo je sedemnajst folklornih skupin in orkestrrov iz Združenih držav in Kanade. Že na prvem festivalu leta 1981 je udeležba nad 10.000 obiskovalcev potrdila zanimanje najširšega občinstva za tovrstne prireditve. Tudi tokrat je bila udeležba množična in navdušenje stopnjuječe. Župan mesta Cleveland George Voinovitch, mož slovenskega rodu, je tudi ta festival kot že pred leti proglasil kot „Slovene Folklore festival Days“ in povabil občane k udeležbi. V odloku proglasa je naglasil slovenski doprinos k ameriški kulturi prav z gojenjem kulturne dediščine, ki so jo prinesli Slovenci v Ameriko.

O festivalu in o svoji stvaritvi Kmečka očet je gospa Vovk-Pušljeva v programski brošuri zapisala:

„Narodne noše iz različnih pokrajin, ki jih je pripravil Slovenski folklorni inštitut, so bile skrbno raziskane in pripravljene, da se čim bolj približajo avtentičnim, prav tako glasba in instrumenti. Noše in običaji nam približajo čutenje našega ljudstva ob ženitovanju: prevoz bale, fantovščina, deklščina, šrang, zastavonoše, pozvaci, ziljsko štehanje, zaljubljenski plesi ter ženitovanski plesi iz različnih slovenskih pokrajin — vse to bomo videli v tej koreografski stvaritvi, izvajani po fantih in dekletih slovenskega rodu iz Kanade in ZDA. To je mladina, ki je sicer bila rojena na ameriških tleh, a spoštuje in je ponosna na slovenske folklorne zaklade, za katere se mi tako trudimo, da se ohrani-

jo. Prav to je namreč tudi namen Slovenskega folklorne inštituta: vzbuditi v naši mladini domovinsko ljubezen in zanimanje za našo bogato kulturno dediščino, kar nam zagotavlja, da bo ostala živa v naslednjih rodovih.“

Slovenski folklorni inštitut je zabil pred petimi leti s preprostim oglašom v Ameriški domovini, s katerim je Eda Vovk-Pušljeva povabila mladino, ki bi se zanimala za slovensko folkloro v dvorani pri slovenski fari Marije Vnebovzete v Collinwoodu, Cleveland. Zelo optimistična, saj je poznala slovensko mladino, ko je pred leti vodila folklorno skupino Kres, je pričakovala kakih sto ljudi. A odziv je bil nad vsa pričakovanja: nad dvesto navdušenih mladih se je prijaviло za sodelovanje. Ljudje iz različnih generacij slovenskega rodu; od predšolarjev do univerzitetnih študentov. In ples se je začel... Ob navdušeni podpori staršev in župnika pri Mariji Vnebovzeti Viktorja Tomca se je začel resen študij in formacija različnih plesnih skupin. Začeli so brez sredstev in premoženja oz. garderobe. A resno in načrtno delo ter spontan napor vseh sodelujočih je vzbudil občudovanje in priznanje javnih ustanov. Tako je v aprilu 1981 The Ohio Arts Council odobril Slovenskemu folklornemu inštitutu večjo finančno pomoč, kar je opogumilo vodstvo za prirejanje prireditev za široko občinstvo. Tako je prvi festival združil petnajst skupin in je nastopilo okrog 500 izvajalcev. Ta uspeh je navdušil nastopajoče in občinstvo, tako da so redni letni festivali v velikem obsegu postali že kar tradicija.

—j

MALI OGLASI

SLOVENIJA V SVETU

OBVESTILA

ESLOVENIA LIBRE

Arhitekti

arh. Marija Bavec — Belgrano 123 — 17. nad. '5' - R. Mejía - Tel. 654-2461; poned. sredo, petek od 16 do 19.

Gospodarstvo

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Pod zagajem MALI OGLASI nudimo slovenskim podjetnikom, trgovcem, profesionalcem in drugim, da lahko dalj časa in poceni oglašujejo v našem listu.

Cena največ štirih vrstic A 2 za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 6.

SLEDOVI DRAGE

(Nad z 2. str.)

je ta prosil za pojasnilo, kako je mogoče, da Pahor objavlja v Drugi vrsti v Argentini, dočim je njegov Zaliv Urbancu zaprt. Pahorjev argument: Dr. Urbanc me že tako s svojimi dopisi spravlja v slabo voljo. Druga vrsta je Pahorja povabila na sodelovanje, Pahor pa ne Urbanca. „In še ko bo Urbanc o medvojni nasprotitih komunizma tako kritično spregovoril, kot Zaliv o komunistih, potem mu bomo pri Zalivu odprti...“ Komentar k tem cvetkam je težak, ker tu gre za elementarna pravila demokracije očitno nepoznana prizadetemu. V Dragi 1984 je tudi prišlo na dan, da je Bojan Štih med revolucijo bil član obveščevalne službe. Mogoče je to eden izmed razlogov, da je danes dokaj bolj pogumen v svoji kritiki in oporečnosti režimu kot pa je bil primer bojzljivega modreca Kocbeka. Vendar četudi je bil Štih za časa revolucije prisoten na Cerkljanskem, mestu tragedije nedolžnega duhovnika pesnika Lada Piščanca, kolega Sluge in 13 drugih Cerklancev, o tej zadevi na vprašanje A. Rebule ni vedel nič povedati.

dr. Peter Urbanec

Goriška in Primorska

Deželna vlada Furlanije-Juljske krajine je podpisala pogodbo, s katero deželna uprava prevzame v svoje breme dolgove vseh treh gledališč v Trstu. Ti so občinsko gledališče Verdi v Trstu, Italijansko stalno gledališče za Furlanijo-Juljsko krajino in Slovensko stalno gledališče. Dolgovi Slovenskega stalnega gledališča so znašali skupno osem milijard 837 milijonov lir. Deželna uprava bo dolgove poravnala v 20 letih. Odslej bodo morala gledališča svoje delovanje uskladiti z višino finančnih sredstev, ki jih bodo prejimali iz posebnega vsedravnega sklada in od deželne uprave.

Tržaško pokrajinsko vodstvo Slovenske zamejske skavtske organizacije je redno novembrsko sejo posvetilo narodnostnim in kulturnim vprašanjem. Vzgoja narodno zavednih članov je med bistvenimi cilji skavtske organizacije. V zvezi s tem je vodstvo te mladinske organizacije poslalo zelo ostro pismo tržaškemu županu, v katerem zahtevajo, naj (Richetti) spremeni svoje stališče o pravicah slovenščine.

V Goriškem avditoriju so slovesno odprli razstavo z naslovom „Tone Kralj v Furlaniji-Juljski krajini“. To sta pripravili Zveza slavenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta. V veliki meri gre tu za-

sluga goriški rojakinji umetnostni zgodovinarici Vereni Koršič-Zorn. Poleg razstave je omeniti bogat ilustriran katalog obsegajoč skoraj 100 strani. Svečana razstava, katere so se je udeležili ugledni predstavniki javnega življenja, je dala možnost, da so obiskovalci spoznali Kraljeve grafike, risbe, olja, knjižne opreme in ilustracije. Razstava je bila pozneje prenešana v Peterlinovo dvorano v Trst.

Škofijska komisija za mladinsko pastoralo je priredila na tržaški Pomorski postaji zborovanje na temo Mladina in brezposelnost. Posvet je nadaljevanje dela, ki se je pričelo pred dvema letoma. S tem v zvezi je omeniti slovensko delovno skupino pod vodstvom prof. Tomaža Simčiča, ki je analizirala stanje zaposlitve slovenske mladine. Opozorili so na dejstvo, da predvsem obrtništvo lahko nudi precejšnje možnosti za zaposlitev mladih ter na potrebo, da bi učni in šolski načrti seznanili mladino z možnostmi novih poklicev.

SPOROČAMO VSEM BRALCEM SVOBODNE SLOVENIJE, DA BO LIST IZŠEL ŠE 6. FEBRUARJA, NATO PA ZARADI POČITNIC V TISKARNI SPET 6. MARCA.

UREDNIŠTVO

Prispevajte v tiskovni sklad!

SLOVENSKA VAS

SFZ-SDO

Pustna veselica

V SOBOTO, 1. FEBRUARJA 1986

Od mraka do jutra.

Vabljeni vsi, stari in mladi! Sodeluje: "MAGNUM"

Znancem, prijateljem in sorodnikom sporočamo, da je v petek 24. januarja, 1986. po kratki in težki boleznici odšel v večnost v 74 letu starosti, naš dragi brat, bratranec, stric in svak, gospod

Miroslav Škulj

Zahvala dr. Alojziju Starcu za duhovno tolažbo in vodstvo pogreba ter dr. Juretu Rodetu za molitve ob krsti in vsem, ki so ga kropili in spremljali na zadnji poti. Priporočamo ga v molitev.

Zalujoči: sestra Marjanca in brat Jože ter ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Dev. Marija v Polju.

NAŠ DOM

SAN JUSTO

Pustna veselica

8. februarja ob 21. uri
9. februarja ob 19. uri

Nagrada za najboljšo masko bo potovanje v Bariloče (10 dni)

BO PA SE VEČ DRUGIH LEPIH NAGRAD.

Sodeluje orkester ZLATA ZVEZDA

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da nas je dne 22. januarja zapustila naša dobra mama, stara mama, gospa

Frida Jenko roj. Vorina

katero smo naslednji dan pospremili na pokopališče Villegas.

Zahvalujemo se dr. Alojziju Starcu za pogrebno sv. mašo, molitve, vodstvo pogreba in blagoslovitev groba, družinama Modic in Tomažević za vso izkazano sočutje in pomoč, ter vsem prijateljem in sosedom, ki so jo kropili in spremljali na zadnji poti.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Marjan, sin
Alenka por. Godec, hčerka

Frido, zet
Štefan, Nevenka in Veronika, vnuki
Marjana por. Brus, sestra z družino
ter ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Obrežje pri Radečah, Ljubljana.

FRAN MILČINSKI

Prički brez gnezda

Od kraja bolj malo, po štiri kro- ne na mesec; pa sem kmalu prišel v prvi razred — salamiš! na ovrtniku sem imel črne našive, kakor šarža pri vojaki — in sem služil po deset kron na mesec. Radi so me imeli, prosil sem pri raportu, da me dajo v kuhinjo, pa sem bil koj uslišan. V kuhinji je bilo življenje, vsak dan maselje vina in nič nisem plačal zanj! Tako dobro se mi ni še nikoli godilo. Ko je moj čas potekel, so me neradi pustili — jokali so se za mano...

„Pa kaj ste delali v Gradiški, ata?“ je nedolžno vprašal Stanko.

„V kloštru je bil,“ je mati hitela odgovoriti na kočljivo vprašanje.

„Hiša je cesarska,“ je modro razlagal oče Kocmur. „Vsi, ki so notri, so pokorni cesarskim postavam. Tako je kakor v vojašnici, prav takšen red, le da je življenje lepše in hrana boljša.“

„Ata!“

„Zaprta ste bili v Gradiški.“

Nato hipen molk. Atu so se nape- la lica. Potem pa je izbruhnil v pri- srčen smeh in vsi z njim. „Ti falot ti!“ je zažugal s smešno resnostjo in se stegnol za fantom. Ujel ga je, na vse grlo se krohotačega, ga dvignil in za šalo udaril po zadnji plati; potem pa si ga je posadil na koleno in mu dal piti.

„Samo tegale smo pogrešali notri, žganja nismo dobili za noben denar. Pa smo imeli paznika — Pipec smo mu

rekli — ta je zmeraj dišal po slivovki, pa smo se kar gnetli okoli njega, da smo vsaj v nos ujeli malo dobrote. Lepo je bilo, lepo!“

Stanko je molčal in zamišljeno gledal predse. V mladi duši mu je prič- enjalo kliti seme hrepenenja po tej Indiji Koromandiji, kjer se cedita mle- ko in med — po Gradiški, po kaznil- nici...

Ura je bila dve.

Mati je planila kvišku, mudilo se ji je v popoldansko potrežbo, tudi je nameravala poiskati hčer Mici zaradi denarja. Kocmur je zvrnil vase osta- nek žganja in se spravil spat v kot na cunje, Stanko pa se je tiho izmazal iz sobe, da gre in si kupi za drobiž, ki ga je dobil iz kronice in mu ga je oče spričo žganja pozabil vzeti, piščolico in cigarete...

2. V Korenovi hiši.

V ljubljanskem Krakovem blizu Mirja je stala in stoji starikava hiša, tam sta stanovala stari Koren in nje- gova hči Nanča, oče in sestra Kocmur- jeve žene. Skoz obokana vrata stopiš v vežo, pa pazi, da se ne spotakneš ob okornih okroglih kamnih vegastega tla- ka. Veža je temna in oprijemati se moraš zidu, da brez nezgode najdeš onkraj do vrat, ki vodijo na dvorišče. Tu zadaj ima hiša širok, obokan hod- nik, izpod hodnika peljejo stopnice v pr-

vo nadstropje. Na desni strani hiše, če stopiš na dvorišče, je prizidek; ali je bil svoj čas sezidan, da služi za skladišče ali za hlev, kdo to ve? Pri tej hiši se je mnogo prizidavalo in prezi- davalo, kakor sta pač lastnikom dru- gemu za drugim kazali potreba in blagi- njaja; in uporaba posameznih prostov se je spreminjala z razmerami. Zdad je v prizidku bival, malo bolje ko zver v svojem blagru, stari Koren s svojim psom. Nasproti prizidku ob dru- gem koncu hodnika, kjer je bila svoj čas mizarska delavnica starega Kore- na, je ob času naše povesti stanoval in čevljaril dični mojster Pirc. Onkraj dvorišča čepo drvarnice, za njimi se razprostira obširen vrt s starimi, kri- vimimi spincelji in štrbonclji in ribezlje- vim grmičevjem ob sosedovem zidu. Za vrtom se razteza Mirje, njive in trav- niki ob ostankih rimskega mestnega obzidja.

Tisto leto je bila izredno mila po- mlad. Že zadnje dni januarja so prina- šali otroci prve metulje v šolo in že prvi teden meseca svečana je bil pri- sojni obronek tivolskega gozda kar vi- šnjev od cvetočih nunk.

Bilo je sredi sušca, lepega, sončnega popoldne. Nanča, okoli štirideset let stara ženska, preprosto oblečena, z ru- to na glavi, s koščnim obrazom in črnimi naočniki, je stala pri brajdi, vzpenjajoči se ob prizidku, in rezala z nožičkom vršičke, preskušajoč, ali je že sok v njih.

Poleg nje je stala stranka iz prve- ga nadstropja, gospa Jerajeva, odvet- niškega uradnika soproga, gologlava, z rokami uprtimi v boke, in poslušala s

hlinjenim zanimanjem Nančo, ki je raz- kladala, kako se skoraj prične trta jo- kati; takrat bo navezala ob obrezane vršičke male stekleničice, da se bo va- nje naejal sok, ki za oči ni boljšega zdravila od njega.

„T-t,“ je tesknila Jerajeva z jezi- kom, „gospodična Ana, vi pa res znate čarati. Vsi ljudje pravijo: O, gospodi- čna Ana, ta pa ta! Čevlji se nikomur tako ne svetijo kakor gospodični Ani!“

Nanča je bila bolj skromne pameti in zato priljubljen predmet šalam vsa- kogar, komur je prišla pred oči. Rada je slišala, če so jo klicali gospodično Ano, v poseben ponos pa so ji bili svet- li čevlji, ki je z njih krtačenjem tra- tila lep del dneva. — Hvala gospe Je- rajeve ji je dobro dela, pomolila je iz- pod krila desni čevljev in ga zadovolj- no sukala, da se je v njem lesketalo rumeno sonce.

Jerajeva se je s pričakujočim po- gledom ozirala na vežne duri. „Enkrat mi morate vendar povedati, kaj dajete v čistilo, da se tako svetijo! Ne vem, kdo je zadnjič rekel: Gospodična Ana gotovo žveči tobak, tobakov sok je ta- ko imeniten za čevlje.“

Nanča je v hipu zardela in pričela kričati: „Laž, laž, laž, laž!“

Jerajeva jo je mirila: „Gospodična Ana, kar tiho bodite! Prav tako sem se jaz kregala in se zavzemala za vas. Gospodična Ana je iz dobre hiše, sem rekla, njen oče nosi klobuk. Gospodič- na Ana, sem rekla, če bi hotela, bi bila zdaj imenitna gospa, ampak ni ho- tela. Ali ni res? — Sicer pa kdo ve, ali nas vendar ne povabite še na svoje ženitovanje. Če vas takole gledam...“

„Maram za dedca,“ je zakričala Nanča, „vsi so pijanci in divjaki!“

„Se že še kateri znajde, da vam omehča srce! To bo svatba, kaj? Tak- šna mora biti, kakor na novi maši va- šega rajnega gospoda po poli brata An- tona. Takrat je bilo nemara sila ime- nitno?“

Nanča je točno zgrabila ponujeno snov in drage volje zopet povedala, kar je že stokrat in stokrat pravila, vsa- kokrat z istimi besedami: „Ja! — Take nove maše še ni videla Ljubljana, kar stoji. Ata so imeli v časteh Antona, vse bi dali zanj, nič se jim ni zdelo škoda. Pa je bilo pri pojedini, da se ne zla- žem, gotovo sto ljudi. Zadnji so sedeli na stopnicah in ko so šli, je vsak dobil polno ruto potice s sabo in pečene- ga. In ko so šli, potem so ata še naju po- klicali iz kuhinje, mene in sestro, in so nama natočili vina, da sva trčili s poli bratom, z gospodom Antonom.“

„O,“ se je na videz začudila gospa Jerajeva, „ali vedve nista bili pri mi- zi?“

„Nisva, ni mačeha pustila, je rekla, da ni prostora. — Ja! In še tisto leto je umrla.“

„In gospod Anton tudi,“ je dostavi- la gospa Jerajeva; čuda temeljito je poznala vso zgodovino Korenove dina- stije.

„Gospod Anton tudi,“ je potrdila Nanča. „Najprej gospod Anton, za njim pa mačeha. Trije zdravniki so bili okoli njega in ena usmiljena sestra — nič ni pomagalo. Tako smo se jokali, da je župan poslal detektiva gledat, kaj da je. Ata so pa zboleli.“

Corte Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 299831	

Naročnina Svobodne Slovenije za I. 1985: Za Argentino A 24, pri pošiljanju po pošti A 25; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 69 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navad- no pošto 45 USA dol.
TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215